

(gevonden in archief Johan M Snoek, scan omgewerkt tot PDF Ria Snoek, okt 2016)

Bijlage II: O VREDE VAN TIBERIAS....

Tijdens mijn periode als predikant van de Schotse kerk in Tiberias (1958-1969) bezochten veel pelgrims uit Schotland en Engeland ons kerkje aan het meer. Men zong dan graag uit volle borst het lied: "O Sabbath rest by Galilee!" De vertaling in het Nederlands (Liedboek, 463:3) luidt: "O vrede van Tiberias!" Schitterende woorden, zij het dat het vervolg naar mijn smaak wat sentimenteel aandoet. Na jaren was ik terug in Tiberias. Veel is er veranderd: het autoverkeer is ten minste verdubbeld, 's morgens en 's avonds vormt zich een file, maar er zijn nu in tegenstelling tot vroeger diverse verkeerslichten. De Arabische wijk - sinds 1948 onbewoond en langzamerhand tot puin vervallen - is verdwenen: op die plaats zijn uiterst moderne hotels, winkels en banken verrezen. "Geld uit de muur halen" gaat nog verder dan in Nederland: je laat Nederlandse bankbiljetten in een gleuf glijden, drukt op een paar knoppen en uit een andere gleuf komt de tegenwaarde van je geld in Israëlische valuta. Hoe spelen ze het klaar!

Vroeger was er één bepaalde factor die de vrede van Tiberias verstoorde. Aan de overkant van het meer, vlak langs de oever, liep de grens met Syrië. Tot aan zomer 1967 waren er tussen Syrië en Israël vaak grensincidenten die soms escaleerden tot een militaire confrontatie. De Golan-hoogvlakte was Syrisch gebied, zwaar versterkt en een prachtige uitvalsbasis in geval van oorlog. Wij, bewoners van het zoveel lager gelegen Tiberias, hebben de hoogte aan de overkant van het meer en de kanonnen van Syrië dan ook als zeer bedreigend ervaren.

Op vrijdag, de vijfde dag van de zesdaagse oorlog (5-11 juni 1967) waren zowel Egypte als Jordanië door Israël vernietigend verslagen. Een onafzienbare colonne tanks trok op die dag langs ons huis naar het noorden. Het hele gezin Snoek heeft toen aan de kant van de weg, samen met vele andere Tiberianen, uren lang de soldaten staan toejuichen (kleur. p. 193-194). Wat we hoopten is toen ook gebeurd: Israël veroverde in een bliksemactie op de zesde dag de Golanhoogte. Zaterdagavond floepten in het verduisterde Tiberias opeens de straatlichten weer aan: de oorlog was voorbij, en gewonnen. Voortaan zouden er weer vrede en rust heersen in Tiberias en rondom het meer van Galilea. We hebben toen nauwelijks nagedacht over het lot van de toenmalige bewoners van de Golan.

Nu maakte onze groep een tocht door dat gebied. Langs diverse Israëlische nederzettingen ging het eerst naar het regionale centrum, Qatsrin, waar we luisterden naar het betoog van een Israëlische woordvoerder. Ze vond: "We moeten de Golan in geen geval teruggeven aan Syrië". Onlangs heeft men hier mozaïeken voor twee synagoges uit de derde eeuw gevonden, wat aantoont dat er toen al Joden woonden, dus...

De kolonisten op de Golan zijn als het niet anders kan bereid om te vertrekken, zo zei ze: "al zijn we het oneens met Rabin's politiek om met Syrië over teruggave te onderhandelen. De Golan is voor Israël van vitaal belang, niet het minst vanwege het water: de regen die op de Golanvlakte valt, voedt de Jordaan". De Arabische bewoners zijn volgens onze zegsvrouw in 1967 gevlucht. Dat zouden er 70.000 geweest zijn. Hoe dan ook, de steden en dorpen waarin ze woonden zijn met de

grond gelijk gemaakt.

Slechts een paar dorpen in het noorden, tegen de wapenstilstandslijn met Syrië aan, bleven gespaard. Daar wonen Drusen: ze zijn wel Arabier maar geen Moslim want ze behoren tot een van de Islam afgescheiden groep. We trekken verder, naar een van de in 1967 gespaard gebleven dorpen. Een

Druus staat ons te woord. Zijn lezing van wat er gebeurd is in 1967 luidt: "De bevolking is door het Israëlische leger met geweld verdreven. Het waren er niet minder dan 123.000. Hun aantal is in de loop der jaren gegroeid tot rond 200.000. Zij hopen op en dromen van een terugkeer."

Waarom de Drusen gebleven zijn? "Die mochten blijven. Er is sprake geweest van een plan om een - uiteraard aan Israël onderhorige - Drusen— staat te stichten, zoals Israël ook voor de Maronietische christenen in Libanon heeft willen doen." Er woont een Drusen-minderheid in Syrië, Libanon en Israël. Op één punt blijken de Israëlische dame en deze Drusische heer overeen te stemmen: het water is van groot belang. "We hebben tanks gebouwd om er het opgevangen regenwater in te bewaren voor irrigatie-doeleinden. In plaats van ons daarin aan te moedigen, heeft de bezetter eerst gedecreteerd dat je voor het bouwen van een tank een vergunning moet hebben; daarna diende in iedere tank een meter te worden aangebracht. Nu moeten we voor iedere kubieke meter die we gebruiken, betalen". Hij snuift minachtend en kwaad: "Belasting op regenwater!"

De Drusen op de Golanvlakte willen geen eigen staat en ze willen evenmin Israëlisch staatsburger zijn. Toen Israël eind 1981 de Golan annexeerde, hebben ze gestaakt en dat vijf maanden lang volgehouden. Ze voelen zich Syriër en ze willen dat de Golan aan Syrië wordt teruggegeven.

We worden gebracht bij een ravijn langs de wapenstilstandslijn, waarover heen familieleden, die ten gevolge van de oorlog in 1967 aan verschillende kanten van de lijn zijn terechtgekomen, elkaar trachten te beroepen. O vrede van Tiberias! Maar wat waren de gevolgen voor anderen?

We hadden vrienden - sinds 1960 dus zo'n 35 jaar al - in een kibboets dichtbij Tiberias. 'k Ga bij hen op bezoek. We hadden de relatie per correspondentie aangehouden maar het is al weer jaren geleden sinds we elkaar het laatst zagen. In de loop van die jaren ben ik kritischer geworden ten aanzien van de politiek van Israël. Zal dat de vriendschap schaden? Ze staan achter de politiek van Rabin, al zijn ze teleurgesteld: "We hadden gehoopt het leger te kunnen verkleinen, maar vanwege de terreur-aanslagen zijn we gedwongen de politiemacht te vergroten". Toch is hun begrip voor de gevoelens van de Palestijnen gegroeid: "Tijdens de Golf-oorlog, toen er raketten op Israël werden afgevuurd, beseften we opeens dat we wel schuilkelders voor onszelf maar niet voor de Palestijnen hadden gebouwd; wat een schande !"

'k Vertel hun wat ik hoorde in het bezette gebied: tijdens de lange droge zomer kregen de Palestijnen in Hebron telkens een paar dagen geen water, maar de Joodse kolonisten vlakbij hadden wel water, tot voor hun zwembaden toe. Hij antwoordt: "Zeg verder maar niks: we hebben dat gezien op de televisie". We nemen afscheid van elkaar in een besef van wederzijdse vriendschap en verbondenheid.

Als groep hebben we ook nog een gesprek gehad met de loco burgemeester van Nazareth, die m.i. verstandige dingen zei over de politieke situatie en, ofschoon zelf Moslim, ons hartelijk uitnodigde om over vijf jaar "2000 jaar Christendom" in Nazareth te komen vieren. Meer indruk op ons maakte de uitspraak van een christen-Palestijn in Galilea (de laatste man die we als groep spraken): "We vragen u niet, Uw vriendschap met Israël op te geven; we vragen U wel, naar beide kanten te luisteren, want anders kunt U geen vreedestichters zijn". Hijzelf is ongetwijfeld een vreedestichter, dus hij mocht het zeggen.